

Vischnaunca Tujetsch
Gemeinde Tujetsch

Invitaziun

10. Radunonza dil cussegl da vischnaunca

dil trienni 2017/2020

mesjamna, ils 21 da november 2018, allas 20.00 uras
ella Sala Cristalla a Sedrun

Tractandas:

1. Avertura
2. Lescha davart la recepziun da burgheis per la vischnaunca da Tujetsch
3. Orientaziuns
4. Varia

Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Beat Roeschlin

Menader center communal
Simon Collenberg

Cussegl da vischnaunca
2017/2020

Lescha davart la recepziun da burgheis per la vischnaunca da Tujetsch

Messadi

dalla suprastonza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziau president
Preziadas cusseglieras
Stimai cussegliers

1. Introducziun

Il 20 da zercladur 2014 ha il parlament federal approbau la revisiun totala davart la lescha federala dil dretg da burgheis Svizzer. La lescha adattada ei entrada en vigur sin l'entschatta schaner 2018. La lescha cumpeglia differentas adattaziuns che han giu per consequenza che lescha cantunala dil dretg da burgheis (lescha cantunala, DG 130.100) ei medemamein vegnida suttamessa ad ina revisiun. Plinavon ston en quei connex era las leschas dil dretg da burgheis sin palancau communal vegnir adattadas tenor las novas stipulaziuns dalla lescha cantunala e federala.

Las vischnauncas ein pia era pertuccadas dallas adattaziuns vid la lescha cantunala dil dretg da burgheis. Avon la revisiun totala dalla lescha davart dil dretg da burgheis Svizzer savevan las vischnauncas pretender sco premissas per naturalisaziuns in domicil da minimalmein quater onns entochen sil pli bia dudisch onns. Vitier valeva la stipulaziun che la persuna sto haver viviu duront 2 onns senza interrupziun ella vischnaunca avon l'inoltraziun dalla damonda da naturalisaziun. Ellas biaras vischnauncas eran dudisch onns prescrets. Il regulativ existent dalla vischnaunca Tujetsch dils 15 da december 2006 scriva avon differentas premissas per naturalisaziuns. Per personas svizras pretenda il regulativ in domicil da 4 onns e per personas digl exteriur in domicil da 6 onns. Plinavon ston las persuns haver viviu duront dus onns senza interrupziun en vischnaunca avon la damonda da naturalisaziun. La lescha cantunala ch'ei en ida en vigur uonn definescha novs parameters per la naturalisaziun. Quels vegnan concretisai el proxim capetel.

2. Explicaziuns tier la nova lescha communal

La suprastonza communal ha dediciu da remplazzar il reglament existent entras ina lescha communal. Certs artechels dil reglament ein vegnir integrai ella nova lescha, auters ein vegni strihai. Plinavon ei la lescha vegnida amplificada cun ulteriurs artechels, nua che la necessitad ei dada.

➤ **Procedura dalla naturalisaziun e definiziun dallas cumpetenzas**

Sin palancau communal ein las vischnauncas burgheisas cumpetentas per l'examinaziun dallas damondas da naturalisaziun. Sch'ei exista negina vischnaunca burgheisa sco a Tujetsch, ei la vischnaunca politica responsabla per quella incarica.

Las personas svizras han dad inoltrar la damonda da naturalisaziun alla vischnaunca. Igl artechel 4 dalla lescha communal regla tgei documents che ston vegnir inoltrai culla damonda. Ils documents giavischai ein vegni fixai ella nova lescha communal sin fundament digl artechel 12 dall'ordinaziun cantunala (DG 130.110).

Las personas jastras ston inoltrar lur damondas da naturalisaziun tenor la lescha cantunala agl uffeci cantunal. Quei ei stipulau aschia egl artechel 4 dalla nova lescha communal. Igl uffeci cantunal examinescha ils documents, la reputaziun penala sco era las pretensiuns cantunalas e federalas dil domicil. Suentar tarmetta igl uffeci cantunal la damonda culs documents alla vischnaunca cumpetenta.

Suentar l'inoltraziun dalla damonda da naturalisaziun ha la vischnaunca politica da definir enteifer sis meins las mesiras d'examinaziun e da prender ina decisiun en caussa enteifer ils suandonts sis meins (art. 10 lescha cantunala). L'examinaziun dallas damondas succeda entras la suprastonza communal, quei ch'ei era usitau en autras vischnauncas.

La suprastonza envida las personas jastras che fan ina damonda da naturalisaziun ad in discuors da qualificaziun. Sch'ei fa basegns, sa la suprastonza era envidar las personas svizras ad in discuors. En quei discuors examinescha la suprastonza sche las personas ein integradas e disponan davart las enconuschientschas necessarias tenor la legislaziun federala e cantunala dil dretg da burgheis.

➤ **Temps dil domicil**

La nova lescha cantunala scriva avon tier personas jastras che vulan obtener il dretg da burgheis communal in domicil da silmeins tschun onns ella vischnaunca. Plinavon ston las personas habitar sil pli pauc dus onns senza interrupziun en vischnaunca cura ch'ellas inoltreschan la damonda da naturalisaziun. La vischnaunca ha la pusseivladad da prolungir il temps da habitar senza interrupziun avon l'inoltraziun dalla damonda da naturalisaziun sin maximalmein tschun onns sut la cundiziun ch'il domicil dalla persuna survarga buca 12 onns.

Il domicil da tschun onns per personas jastras ei pia screts avon ella lescha cantunala sco gia menziunau cheusura. La suprastonza ha surpriu quei parameter ella lescha communal (art. 2 lescha communal). Plinavon ha ella decidiu che la persuna sto esser domiciliada ella vischnaunca dus onns senza interrupziun cura ch'ella inoltrescha la damonda da naturalisaziun. La suprastonza ha pia surpriu il parameter minimal tenor la lescha cantunala e buca prolungiu il temps da habitar senza interrupziun avon l'inoltraziun dalla damonda da naturalisaziun. Cun quei agir vul la suprastonza communal possibilitar pli spért naturalisaziuns ed evitar ulteriuras restricziuns.

Per personas svizras pretenda la lescha cantunala che talas han el mument cura ch'ellas inoltreschan la damonda da naturalisaziun dapi silmeins dus onns il domicil senza interrupziun ella vischnaunca da Tujetsch. La vischnaunca ha la pusseivladad da prolungir il temps dil domicil sco era il temps da habitar senza interrupziun avon l'inoltraziun dalla damonda da naturalisaziun sin tschun onns.

La suprastonza communal ha decidiu che las personas svizras ston esser domiciliadas dus onns en vischnaunca e quei senza interrupziun (art. 3 lescha communal). Ei setracta cheu pia dil parameter minimal tenor la lescha cantunala. L'intenziun dalla suprastonza communal ei da possibilitar pli spért naturalisaziuns ed evitar ulteriuras restricziuns. Tenor la suprastonza communal duess ei esser pusseivel per las personas svizras da s'integrar ella societad communal enteifer dus onns, damai ch'ellas disponan probablamein gia davart las enconuschientschas necessarias dil sistem politic ed enconuschchan nossa cultura.

➤ **Taxas per la naturalisaziun**

La nova lescha cantunala scriva avon las taxas per la naturalisaziun. Maximalmein astga la vischnaunca da Tujetsch pretender tenor las stipulaziuns dallas lescha cantunala ina tarifa da frs. 2000.00 per personas jastras e frs. 1000.00 per personas svizras.

La suprastonza ha decidiu da surprender ils surnumnai parameters ella lescha communal. La nova lescha communal preveda era che la suprastonza communal sa decider per personas svizras e per personas digl exterior differentas pauschalas per cass. Per naturalisaziuns privilegiadas san pauschalas pli bassas vegnir fixadas. Las pauschalas ston denton vegnir adattadas periodicamein tenor las expensas effectivas. Plinavon sa la suprastonza reducir ni relaschar las taxas per personas minorenas, las qualas vegnan buca naturalisadas ensemen culs geniturs sco era per personas en scolaziun ed acziuns specialas da naturalisaziun. Per la concessiun dil dretg da burgheis d'honor vegn incassau negina taxa, perencunter sa la vischnaunca pretender in pagament anticipau per l'elaboraziun dallas damondas da naturalisaziun (art. 7 lescha communal).

3. Lescha davart la recepziun da burgheis per la vischnaunca da Tujetsch

Adattaziuns tiels artechel dil reglament existent ein indicai cun color blaua. Ils artechels dil reglament ch'ei vegni strihai cumpleinamein, ein indicai cun scartira cursiva.

Art. 1 Principi

~~Quest reglament reglescha la procedura da naturalisaziun tenor la lescha cantunala dil dretg da burgheis¹.~~

Daventar burgheis dalla vischnaunca da Tujetsch san burgheis grischuns e svizzers sco era persunas digl exterior e persunas senza naziunalitad, aschinavon che las premissas legalas tenor dretg federal, cantunal e communal ein dadas.

Art. 2 Premissas

~~Il dretg da burgheis communal sa vegnir concedius ni garantius a persunas cun domicil en Tujetsch, che han dapi silmeins 4 onns (Svizzers / Svizras) resp. 6 onns (persunas digl exterior) lur domicil en vischnaunca. El mument avon la damonda sto la persuna haver viviu duront 2 onns senza interrupziun en Tujetsch.~~

Art. 2 Premissas per persunas jastras

¹ A **persunas jastras** sa vegnir garantiu il dretg da burgheis communal, sche talas han giu lur domicil duront silmeins tschun onns ella vischnaunca da Tujetsch. El mument cura che la persuna inoltescha la damonda da naturalisaziun, sto ella esser domiciliada silmeins dus onns senza interrupziun ella vischnaunca. Plinavon ha ella d'ademplier las ulteriuras pretensiuns tenor la legislaziun federala e cantunala dil dretg da burgheis.

Art. 3 Premissas per persunas svizras

¹ A **persunas svizras** ch'ein domiciliadas el mument cura ch'ellas inolteschan las damondas da naturalisaziun dapi silmeins dus onns senza interrupziun ella vischnaunca da Tujetsch, sa vegnir concediu ni garantiu il dretg da burgheis sche:

- a) lur extract privat dil register penal svizzer cuntegn negin'inscripziun gravionta tenor gl'artechel 18 dall'ordinaziun tier la lescha davart il dretg da burgheis dil cantun Grischun (130.110);
- b) ellas adempleschan lur obligaziuns finanzialas;
- c) ellas retilan neginas prestaziuns socialas;
- d) ellas han restituiu eventuels susteniments socials dils davos diesch onns.

Art. 3 Responsabladad

¹ ~~La suprastonza communal examinescha las pretensiuns formalas e fa ils sclariments necessaris.~~

² ~~La suprastonza communal envida las persunas che fan ina damonda da naturalisaziun ad in discuors da qualificaziun, el qual surtut l'integraziun e las enconuschientschas tenor art. 5 dall'ordinaziun tier la lescha cantunala dil dretg da burgheis² vegnan examinadas.~~

³ ~~L'execuziun da questa lescha schai ella responsabladad dalla suprastonza communal. Ella communichescha la decisiun³ sur d'ina damonda da naturalisaziun a scret.~~

~~⁴ La suprestonza communal fa annunzia al cantun⁴ ontoifer⁵ dis dapi la naturalisaziun, sche tala ei succedida sin fundament dad indicaziuns fallidas ni entras zuppentar fatgs evidents.~~

Art. 4 Procedura

¹ La damonda da naturalisaziun per **persunas svizras** sto vegnir inoltrada alla vischnaunca da Tujetsch cul formular official ed ils suandonts documents:

- a) attests da domicil pil temps prescrets tenor lescha;
- b) attest dil stadi civil davart las datas registradas dil stadi civil;
- c) extract privat dil register penal svizzer;
- d) cuors da veta;
- e) extracts dils registers da scussiun dallas vischnauncas da domicil dils davos diesch onns;
- f) attestaziun dallas autoritads fiscalas davart il pagament dallas taglias taxadas;
- g) informaziuns officialas davart eventualas retratgas d'agid social dallas vischnauncas da domicil dils davos diesch onns;
- h) cumprova dalla tgira geniturala, aschilunsch che quella vegn buca exequida comunablamein dils geniturs.

² El cass da naturalisaziuns privilegiadas sto vegnir aschuntau ils documents che documenteschan il fatg da privilegi.

³ Ils documents astgan per regla buca esser pli vegls che sis meins.

⁴ La damonda da naturalisaziun per **persunas jastras** sto vegnir inoltrada agl uffeci cantunal cul formular official ed ils documents necessaris.

Art. 5 Examinaziun e decisiun

¹ La suprestonza communal examinescha las pretensiuns e fa ils sclariments necessaris.

² La suprestonza envida las **persunas jastras** che fan ina damonda da naturalisaziun ad in discuors da qualificaziun, el qual vegn examinau oravontut l'integraziun e las enconuschentschas previdas tenor la legislaziun federala e cantunala dil dretg da burgheis. Tenor basegns sa era in discuors cun persunas svizras haver liug.

Art. 6 Burgheis d'honor

~~En cass giustificai sa la suprestonza communal surdar il dretg da burgheis d'honor.~~

¹ A persunas ch'ei sefatgas specialmein meriteivlas per la publicitad ni pil beinstar public sa vegnir concediu il dretg da burgheis d'honor.

² La surdada dil dretg da burgheis d'honor ei buca ligiada vid las premissas da domicil da quella lescha.

³ Il dretg da burgheis d'honor sa haver il medem effect sco il dretg da burgheis obtenius entras la procedura da naturalisaziun ordinaria. Per persunas svizras senza dretg da burgheis cantunal sco era per persunas digl exterior valan las premissas tenor la legislaziun federala e cantunala dil dretg da burgheis.

~~Art. 4 Taxas~~

~~¹ Per decisiuns en la procedura da naturalisaziun vegnan taxas che cuvieran ils cuosts incassadas. Quellas sedrezzan tenor art. 24 dalla lescha dil dretg da burgheis dil cantun Grischun.~~

~~² Ella sa decider per Svizzers / Svizras e per persunas digl exteriur differentas pauschalas per in cass. Per ina renaturalisaziun san pauschalas pli bassas vegnir fixadas. Las pauschalas ein d'adattar periodicamentein allas expensas effectivas.~~

~~³ La suprastonza communal sa reducir ni relaschar las taxas per affons minorens, ils quals vegnan buca naturalisai ensemen culs geniturs, per persunas en formaziun ni per acziuns.~~

~~⁴ Per la lavuraziun dallas damondas da naturalisaziun sa in pagament anticipau da cuosts vegnir incassaus.~~

Art. 7 Taxas

¹ Per decisiuns ella procedura da naturalisaziun vegnan taxas incassadas che cuvieran ils cuosts. Las taxas muntan maximalmein a frs. 2'000.- per persunas jastras ed a frs. 1'000.- per persunas svizras.

² La suprastonza communal sa decider per persunas svizras e per persunas digl exteriur differentas pauschalas per cass. Per naturalisaziuns privilegiadas san pauschalas pli bassas vegnir fixadas. Las pauschalas ein d'adattar periodicamein tenor las expensas effectivas.

³ La suprastonza communal sa reducir ni relaschar las taxas per persunas minorens che vegnan buca naturalisadas ensemen culs geniturs, per persunas en formaziun ni per acziuns da naturalisaziun.

⁴ Tier la concessiun dil dretg da burgheis d'honor vegn ei desistiu d'ina taxa.

⁵ Per l'elaboraziun dallas damondas da naturalisaziun sa in pagament anticipau vegnir incassaus entras la vischnaunca.

Art. 8 Cumpetenzza e comunicaziun

¹ L'execuziun da quella lescha cumpeta alla suprastonza communal.

² Ella communicescha a scret la decisiun d'ina damonda da naturalisaziun. Decisiuns negativas ein d'argumentar.

³ Sche la persuna petenta ha obteniu il dretg da burgheis entras indicaziuns nunverdeivlas ni entras zuppentar fatgs decisivs, rapporta la suprastonza communal quei al cantun entochen sil pli tard otg onns suenter ch'il dretg da burgheis ei vegnius concedius.

~~Art. 6 Protecziun legala~~

~~Decisiuns negativas ein dad argumentar. Plinavon sto ei vegnir dau la pusseivladad da far protesta ent-eifer 30 dis tier la Dertgira administrativa dil cantun Grischun.~~

Art. 9 Vigur legala

Posseda la persuna petenta buca il dretg da burgheis dil cantun Grischun, va la naturalisaziun pér en vigur suenter ch'ella posseda il dretg da burgheis cantunal.

Art.10 Mieds legals

Encunter decisiuns e disposiziuns dalla suprastanza communal sa vegnir recurriu enteifer 30 dis suenter la comunicaziun tier la Dertgira administrativa dil cantun Grischun.

Art. 11 Relaschada

La relaschada dil dretg da burgheis dalla vischnaunca da Tujetsch sedrezza tenor ils artechels 20 e 21 dalla lescha cantunala dil dretg da burgheis (DG 130.100).

~~Art. 7 Vigur~~

~~Quest reglament entra en vigur igl 1. da schaner 2007 e remplazza tal dils 6 da settember 2002.~~

~~Art. 8 Approbaziun~~

~~Quest reglament ei vegnius approbaus entras la radunonza da vischnaunca dils 15 da december 2006.~~

Art. 12 Abrogaziun e vigur

¹ Quella lescha remplazza il reglament da recepir burgheis dalla vischnaunca da Tujetsch dils 15 da december 2006.

² Quella lescha entra en vigur sigl 1. da schaner 2019 cull'approbaziun entras la radunonza communal dils...

3. Proposta

Sebasond sin las ponderaziuns suranumnadas propona la suprastanza communal al cussegl da vischnaunca

dad approbar la lescha davart la recepciun da burgheis per la vischnaunca da Tujetsch ed abolir il reglament da recepir burgheis dalla vischnaunca da Tujetsch dils 15 da december 2006.

La fatschenta vegn aunc suttamessa alla radunonza da vischnaunca.

Suprastanza communal Tujetsch

President communal
Beat Roeschlin

Menader center communal
Simon Collenberg